

Finansiering af projekter

Nogle erfaringer set fra låntagers side

Nuuk 19. januar 2019

Ida Helliesen

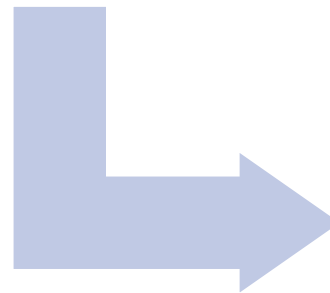
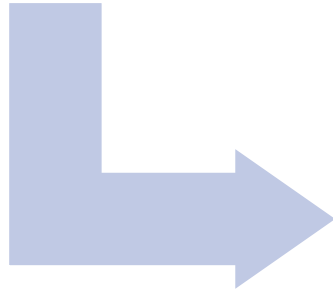
Hovedfaser i projektgennemførelse

Forberede
beslutning

- Kortlægning af alternativer
- Lønsomhed og risiko
- Finansiering

Beslutning

Gennemførelse

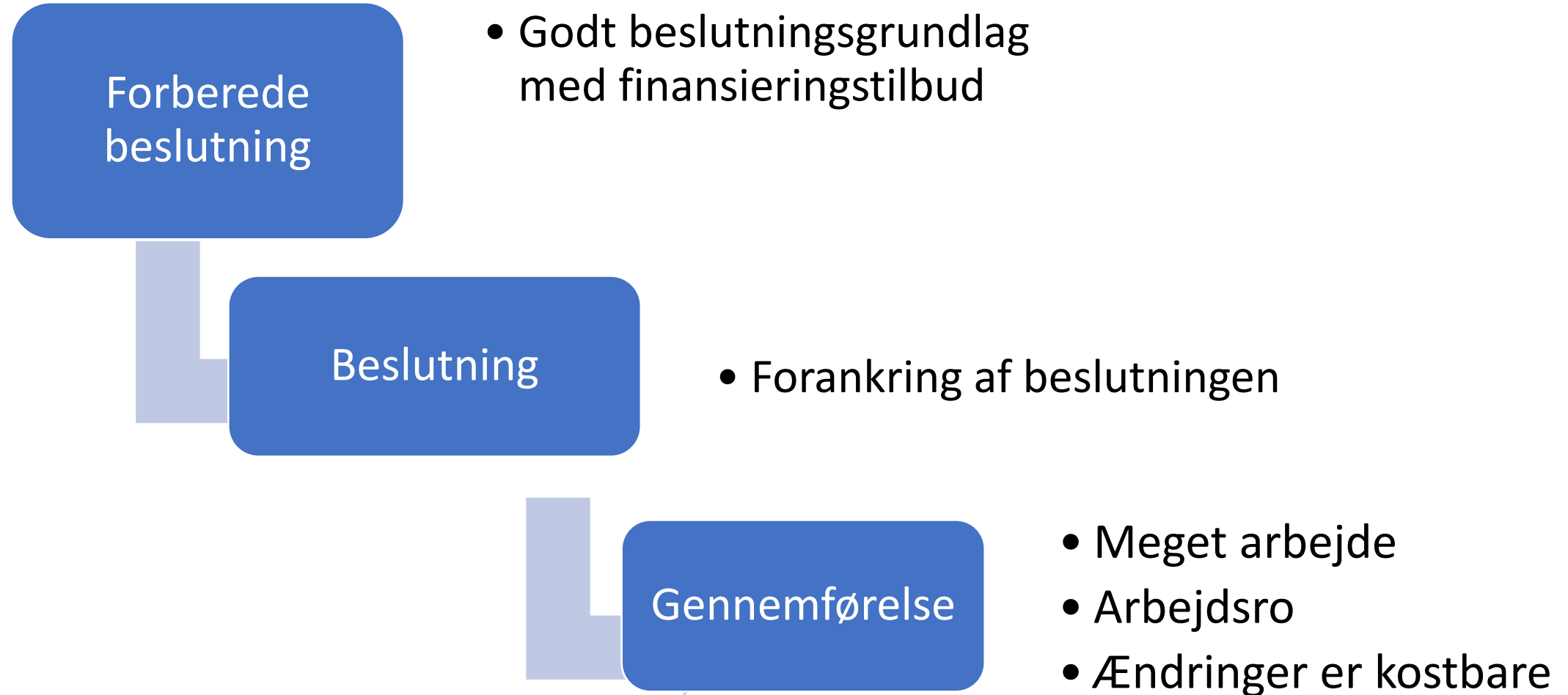

Gennemførelsesfasen:

- Organisering og bemanning
- Specificisering af projektet (design)
- Kontraktsindgåelse
- Bygning/ udvikling
- Rapportering
- Afvigelser? Behov for korrektioner?
- Ønske om ændringer

- Testning og afprøvning
- Driftsfase

Faserne er forskellige- men alle er vigtige

Långivers grundlag for at tilbyde lån

- Kan lånene med renter betales tilbage?

- Egne analyser af projektets indtægter og udgifter
 - Projektet «åbner sine bøger»
- Fokus på risiko for negative afvigelser
 - Ikke den store glæde af «up-sides»
- Forskellig fra en samfundsøkonomisk analyse

Krav fra långiver

✓ Finansielle krav til projektet:

- Størrelse på egenkapital og gæld
- Renteudgifter i forhold til driftsresultat (evne til at honorere gælden)
- Likviditet – udbytte fra projektet til ejerne

- Garantier fra ejerne

✓ Rapportering i byggefasen og under drift

✓ Låneaftale

- Detaljerne er vigtige

Hvad sker der, hvis de finansielle krav ikke tilfredsstilles - hvis projektet ikke kan honorere gælden?

- ✓ Ejerne har stillet garantier: forpligtet til at bidrage finansielt
 - Men også uden formel forpligtigelse, vil der være et pres for at bidrage
- ✓ Reforhandling af låneaftalen:
 - Højere rente
 - Krav om ny egenkapital - nye ejere?
 - Projektet stoppes
- ✓ Ejere bedst tjent med at bidrage med nye penge

Konkurs

- ✓ Långivere og ejere taber indskudt kapital
 - Projektet mislykkes; eller forsinkes eller bliver mere kostbart
 - Ejers renommé i lånemarkedet lider skade
 - Både nuværende og andre långivere vil være skeptiske med at yde nye lån
- ✓ Egne erfaringer
 - Kongsberg Våpenfabrikk, ejet af den Norske Stat
 - Tørve produktion i Irland, Norsk Hydro delejer
- ✓ Lærer meget af konkurs
 - Men det må ikke ske igen!

Opsummering af erfaringer og långiveres rolle

- ✓ Långivere ivrige for at tilbyde lån i tidlig fase og gode tider
 - Men ikke de bedste venner i vanskelige tider
- ✓ Långivere har en vigtig rolle, men de skal også tjene penge
 - Vil undgå tab
 - Tager nøddigt tabsrisiko
 - Har ingen gevinster ved »up-side» risiko
 - Ejere og långivere har forskellige interesser i vanskelige tider
- ✓ Bred erfaring til glæde for projekter
 - Forbedringsforslag og disciplin i gennemførelsesfasen

Held og lykke med de store projekter her i
Grønland

Tak for opmærksomheden
QUJANAQ